

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 14
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

KLASA: UP/I 351-03/14-02/04

URBROJ: 517-06-2-2-14-2

Zagreb, 23. lipnja 2014.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode na temelju odredbi članka 194. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine, broj 80/13 i 153/13) i članka 11. Pravilnika o mjerama otklanjanja šteta u okolišu i sanacijskim programima („Narodne novine“, broj 145/08) povodom zahtjeva Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ksaver 208, Zagreb, radi izdavanja suglasnosti na Dopunu programa sanacije lokacije bivše tvornice Jugovinil u Kaštelima, daje:

SUGLASNOST

1. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode daje suglasnost na Dopunu programa sanacije lokacije bivše tvornice Jugovinil u Kaštelima, koji je izradila tvrtka APO d.o.o. iz Zagreba.
2. Ova suglasnost objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i prirode u skladu s člankom 14. Pravilnika o mjerama otklanjanja šteta u okolišu i sanacijskim programima („Narodne novine“, broj 145/08).

Obrazloženje

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ksaver 208, Zagreb, podnio je zahtjev (KLASA: 351-01/07-01/103; URBROJ: 563-03-1/56-13-144) za izdavanje suglasnosti na Dopunu programa sanacije lokacije bivše tvornice Jugovinil u Kaštelima (u daljnjem tekstu: Dopuna programa sanacije) 15. studenog 2013. godine.

Uz zahtjev je priložena Dopuna programa sanacije koju je u srpnju 2013. izradila tvrtka APO d.o.o. iz Zagreba, ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Ovlaštenik) po rješenju Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (KLASA: UP/I 351-02/10-08/179, URBROJ: 531-14-1-1-06-11-3, od 9. svibnja 2011.)

Uvidom u zahtjev, Ministarstvo je utvrdilo da je zahtjev potpun u skladu s člankom 12. stavkom 2. Pravilnika o mjerama otklanjanja šteta u okolišu i sanacijskim programima (u daljnjem tekstu: Pravilnik) i da Dopuna programa sanacije sadrži sve podatke sukladno članku 8. Pravilnika.

U Kaštel-Sućurcu uz tvornicu Adriavinil (Općina Kaštela u Splitsko-dalmatinskoj županiji) smješteno je divlje odlagalište pepela i šljake. U izvješću o stanju prostora RH 2003. godine količine odloženog materijala procijenjene su na oko 50.000 t. Odlaganje je započelo još 50-tih godina prošlog stoljeća, a u prvoj je polovici 70-tih je godina jedan dio odlagališta saniran (tzv. stari dio deponije) i dijelom ograđen. Međutim i nakon te sanacije odlaganje je nastavljeno (novi dio deponije koji se proteže do mora). Nepoznati su ukupna količina i točna radiološka svojstva odloženog materijala. U više je navrata mjerenjima zabilježena povišena brzina doze zračenja, koja

su pokazala da se radi o materijalu s povišenom prirodnom radioaktivnošću. Tvornica Jugovinil otpočela je radom 1949. godine. Od samog početka rada tvornica koristi termo-energanu na ugljen u kojoj se stvaraju znatne količine pepela i šljake. Jugovinil 1992. godine postaje Inavinil, a nasljeđuje ga Adriavinil kao trgovačko društvo.

Tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća, a za potrebe Savezne komisije za nuklearnu energiju (SKNE), u termo-energani Jugovinila su kao gorivo korišteni ugljeni s povišenim sadržajem urana. Pepeo i šljaka su skladišteni u bazenima u koje je brodovima dopremljeno, prema nepotpunim podacima, dodatnih 5.000 – 7.000 tona materijala s povišenom prirodnom radioaktivnošću. Nakon prestanka interesa SKNE za ekstrakciju urana iz šljake i pepela (krajem pedesetih), prikupljeni materijal je ostao u bazenima sve do 1973. godine kada se pristupilo sanaciji. Odloženi je materijal proglašen rudnom jalovinom urana, a premještaj u svrhu trajnog skladištenja odobren je početkom 1973. Lokacija je odabrana nekoliko stotina metara zapadnije na području Kaštel Gomilice, a sanacija je završena krajem 1973. godine. Na dno deponije postavljena je plastična folija na koju je smješten izmješteni materijal. On je zatim prekriven plastičnom folijom, rubovi donje i gornje folije su zavareni, a sve je zatim prekriveno slojem gline i humusa. Područje je ograđeno žičanom ogradom, zasijana je trava, a zabranjeno je sađenje bilja s dubljim korijenjem kao i svaki zahvat na pokrovnom sloju koji bi narušio njegovu strukturu. Na taj je način formirana „stara“ deponija.

Nakon izgradnje zaštitnog priobalnog nasipa ispred tvorničkog kompleksa Jugovinila otpočelo je odlaganje i zatrpavanje, među inim otpadnim materijalima, i šljakom i pepelom tog prostora. Nakon što je nasut prostor između tvornice i „stare“ deponije (na granici K. O. Kaštel Sućurca i Kaštel Gomilice gdje se trenutno nalazi kanal koji cijelom dužinom „prolazi“ kroz šljaku i pepeo) krajem osamdesetih i početkom devedesetih godina prošlog stoljeća šljaka i pepeo se direktno odlažu u more, pogotovo u priobalnom području katastarske čestice 1431 K. O. Kaštel Gomilica. Zapadno od katastarskih čestica 1431 i 1379 K. O. Kaštel Gomilica nasut je zaštitni nasip lukobrana, a novonastali prostor prema obali je također ispunjen šljakom i pepelom iz termo-energane nekadašnjeg Jugovinila. Na taj je način više-manje konačno formirana postojeća neuređena deponija šljake i pepela.

Za lokaciju je karakteristično da odloženi materijal ima povišenu radioaktivnost. Radi se o tzv. TENORM-u (technically enhanced naturally occurring radioactive material), materijalu čije nekontrolirano širenje zbog povišene radioaktivnosti u odnosu na pozadinsko zračenje, može imati za posljedicu negativan utjecaj na zdravlje ljudi i okoliš. TENORM je prirodno radioaktivni materijal čija je aktivnost dodatno tehnički povišena. Sadrži dugoživeće prirodne radionuklide, kao što su to npr. izotopi radija, torija, urana te produkti njihovog raspada (radon, kalij 40 i drugi). Vrijeme poluraspada dugoživećih prirodnih radionuklida mjeri se u stotinama, pa i tisućama godina.

Navedene vrste otpada prema važećim hrvatskim propisima nisu opasan otpad. Prema Uredbi o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada (Narodne novine 50/05, 39/09 katalog otpada definira pepeo i šljaku od izgaranja ugljena, odnosno fosfogips kao tehnološki neopasan otpad (ključni brojevi 10 01 01 i 10 01 02, odnosno 06 09 01). Takav se otpad prema Pravilnik o gospodarenju otpadom (Narodne novine 23/14, 51/14) s otpadom može odložiti na odlagalište II kategorije. Međutim zbog povišenog sadržaja i aktivnosti prirodno radioaktivnih izotopa, odlagališta koja sadrže takav otpad (odnosno TENORM) zahtijevaju dodatne zahvate u okviru sanacije kojima se sprječavaju mogući utjecaji na zdravlje i sigurnost ljudi i okoliša, te dugoročni nadzor od strane nadležnog državnog tijela. Slijedom navedenog, temeljem članka 6. i 7. Pravilnika, te članka 192. Zakona o zaštiti okoliša, izrađen je Sanacijski program prema propisanom sadržaju iz Priloga I. Pravilnika.

Ukupni troškovi provedbe sanacijskog programa obuhvaćaju: trošak uređenja prostorno-planske dokumentacije i javnih rasprava, projektiranje i ishođenje dozvola; trošak radova na sanaciji lokacije (trošak građevinskih radova i trošak iskopa i separacije materijala); i trošak završnih radioloških mjerenja kojima se verificira ispunjenje kriterija sanacije.

U skladu s člankom 12. stavkom 2. Pravilnika, Ministarstvo je utvrdilo potpunost zahtjeva te je na temelju članka 194. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša odlučilo kao u izreci suglasnosti.

Upravna pristojba za zahtjev i ovu suglasnost propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 20,00 kuna prema Tar. br. 1. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama ("Narodne novine", brojevi 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12 i 19/13).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Splitu, Put Supavla 1, Split, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

DOSTAVITI:

1. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ksaver 208, Zagreb
2. U spis predmeta, ovdje